

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: گروه کودکان و مراقبت ویژه نوزادان

عنوان درس: پرستاری سلامت روان کودک و نوجوان

کد درس:

نوع و تعداد واحد¹: 1 واحد الف: نظری 0/5 واحد (معادل 9 ساعت)

نام مسؤؤل درس: خدیجه زارعی

مدرس / مدرسان: خدیجه زارعی

پیش‌نیاز / هم‌زمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد پرستاری کودکان

اجزای برنامه دوره:

اطلاعات مسؤؤل درس: خدیجه زارعی

رتبه علمی: مربی

رشته تخصصی: آموزش پرستاری

محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی تهران

تلفن تماس: 02161054408

نشانی پست الکترونیک: zareikh@tums.ac.ir

¹ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: 2 واحد نظری، 1 واحد عملی)

زمان و مکان مشاوره با اساتید دوره: برای دوره مجازی از طریق نوید و واتس آپ از طریق تلفن و ایمیل مشاوره آزاد است و با هماهنگی قبلی در خدمت دانشجو خواهم بود. دانشجویان محترم در روز کلاس و روز های کار آموزی در اختیار دانشکده می باشید. محل کلاس: دانشکده پرستاری مامایی

توصیف کلی درس (انتظار می رود مسؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

شرح درس:

* محتوای این درس در راستای ارتقای سطح سلامت جسمی، روانی، اجتماعی کودکان، نوجوانان در جامعه با ارائه تدابیر در سطوح مختلف پیشگیری می باشد.

در این درس دانشجو با رشد طبیعی کودک و نوجوان از نظر روانی - اجتماعی و اختلالاتی که در طول رشد از نظر رفتاری و هیجانی برای این گروه سنی ایجاد می شود؛ آشنا می شود. در انتهای این دوره دانشجو می تواند علائمی را که از نظر روانی و رفتاری در کودک و نوجوان ایجاد می شود از نظر طبیعی یا غیر طبیعی بودن تشخیص دهد و در مورد لزوم به متخصص ارجاع دهد.

اهداف کلی / محورهای توان مندی:

- کسب آگاهی و افزایش دانش در رابطه با مراحل رشد و تکامل روانی کودکان و نوجوانان، با توجه به ایفای نقش های مراقبتی، آموزشی، پژوهشی و مشاوره ای
- گسترش دانش در زمینه شناخت علل و شیوه درمان، مراقبت و پیشگیری از انواع اختلالات روانی شایع در کودکان و نوجوانان و کاربرد نقش پرستار در ارتقا سلامت و آموزش در مدارس، محیط های درمانی و جامعه

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان مندی:

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیر:

- 1- به منظور بررسی رشد طبیعی کودک و نوجوان از نظر تواناییهای شناختی، ارتباط اجتماعی ابزار سلامت معرفی کند.
- 2- روش ارزیابی روانی کودک و نوجوان را بیان کند.
- 3- با مطالعه کتاب و مقالات هر دانشجو دو ابزار مورد استفاده برای ارزیابی سلامت و اختلالات کودک و نوجوان را معرفی کند.
- 4- موارد کاربرد بازی درمانی و کار درمانی را شناسایی کند.
- 5- ارتباط درمانی با کودک و نوجوانان، بازی درمانی و کار درمانی را با ذکر مثال شرح دهد.
- 6- خصوصیات و مشخصات و ویژگی های بخش های روانی کودکان و نوجوانان را شرح دهد.
- 7- در صورت حضور در بخش، داروهای روانگردان و کودکان و ملاحظات خاص سایکوفارماکولوژیکی در آنها را نام ببرد.

8- گزارش ارزیابی کودک یا نوجوان مبتلا به اختلال رفتاری را تهیه و بر اساس آن طرح مراقبتی را برای کودک مبتلا به اختلالات رفتاری را تدوین کند. (اختلال اوتیسم، بیش‌فعالی و اختلال توجه، اختلالات اضطرابی و افسردگی در کودکان و نوجوانان، اختلالات سایکوتیک - اختلال تیک در کودکان و نوجوانان) طرح مراقبتی حاوی اصول بررسی، اهداف مراقبتی و تشخیص‌های پرستاری باشد.

رویکرد آموزشی^۱: مجازی^۲   حضوری   ترکیبی^۳

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی	رویکرد حضوری
☐ کلاس وارونه ☐ یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال ☐ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی ☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL) ☐ یادگیری اکتشافی هدایت شده ☐ یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی ☐ یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم ☐ سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----	☐ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...) ☐ بحث در گروه‌های کوچک ☐ ایفای نقش ☐ یادگیری اکتشافی هدایت شده ☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL) ☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL) ☐ یادگیری مبتنی بر سناریو ☐ استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان) ☐ یادگیری مبتنی بر بازی سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود. لطفاً نام ببرید .....

1. Educational Approach
2. Virtual Approach
3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم درس:

عناوین هر جلسه بر اساس اهداف درس در جدول زیر گذاشته شده است. عنوان اصلی هر جلسه با رنگ زرد مشخص شده است.

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجویان	نام مدرس / مدرسان
1	ارائه‌شانامه درس عنوان: بازی و نقش‌شناسی آن در مراقبت از کودکان ارائه کارگاه آموزشی زیرعنوان مراقبت اپرستاری مبتنی بر بنسرو نقش پرستار (Heal & Healing)	فعالیت اول تدریس هدایت شده مشارکت و استفاده از دانشجویان در تدریس	تهیه کتبی در حد مقاله با ذکر رفرنس معتبر توسط دو نفر از دانشجویان	استادزاری وارنه توسط دانشجو
2	عنوان: اختلالات طیف اوتیسم و اختلال بیش‌فعالی - کم‌توجهی. و کاربرد فرآیند پرستاری عوامل مؤثر بر سلامت روان کودک و معرفی آزمون اختلالات ذکر شده و سلامت روانی	فعالیت دوم تدریس هدایت شده مشارکت و استفاده از دانشجویان در تدریس	تهیه کتبی در حد مقاله با ذکر رفرنس معتبر توسط یک نفر از دانشجویان	استادزاری وارنه توسط دانشجو
3	آموزش شناخت احساسات و راهکارهای کنترل احساسات در کودکان	فعالیت سوم - تدریس هدایت شده استفاده از دانشجویان در تدریس	تهیه کتبی در حد مقاله با ذکر رفرنس معتبر توسط یک نفر از دانشجویان	استادزاری وارنه توسط دانشجو

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
4	آموزش و راهکارهای پیشگیری از سوء رفتار جنسی کودکان	فعالیت چهارم تدریس هدایت شده مشارکت و استفاده دانشجویان در تدریس	تهیه کتبی در حد مقاله با ذکر رفرنس معتبر توسط یک نفر از دانشجویان	استاد زارعی و ارائه توسط دانشجو
5	معرفی ابزارهای سلامت روان و رشد و محامل کودک و نوجوان	فعالیت پنجم تدریس هدایت شده مشارکت و استفاده از دانشجویان در تدریس	تهیه کتبی در حد مقاله با ذکر رفرنس معتبر توسط یک نفر از دانشجویان	استاد زارعی و ارائه توسط دانشجو
6	اختلالات اضطرابی و موساسی (تیک) اختلالات خلقی (افسردگی و دو قطبی) و کاربرد فرآیند پرستاری	فعالیت ششم تدریس هدایت شده استفاده از دانشجویان در تدریس	تهیه کتبی در حد مقاله با ذکر رفرنس معتبر توسط یک نفر از دانشجویان	استاد زارعی و ارائه توسط دانشجو
7-	اصول مدیریت رفتارهای کودک و نوجوان روان دمانی کودکان و نوجوانان	فعالیت هفتم تدریس هدایت شده استفاده از دانشجویان در تدریس	تهیه کتبی در حد مقاله با ذکر رفرنس معتبر توسط یک نفر از دانشجویان	استاد زارعی و ارائه توسط دانشجو
تذکره:	از بین مورد شماره 6 و 7 یک مورد انتخابی است.			

برنامه وینار		
<p>دانشجویان عزیز توجه کنید که با هماهنگی استاد درس، در انتهای ترم، حداقل سه موضوع انتخابی بصورت وینار مرتبط با موضوع کلاس ارائه خواهد شد.</p> <p>بهتر است جلسه ارائه همراه با ارائه ژورنال کلاب توسط دانشجوی مسئول همان بحث ارائه شود.</p> <p>تذکر: وینار می تواند با تمایل دانشجو همزمان با جلسه ارائه انجام شود.</p>		<p>وینار داخل دانشگاهی</p> <p>در صورت عدم امکان اجرای وینار، ژورنال کلاب داخلی امکان پذیر</p>
<p>همراه با معرفی مقاله مرتبط از 2015 به بعد از یک هفته قبل از ارائه</p>	<p>ارائه توسط دانشجو/یان</p> <p>ارائه توسط دانشجو/یان</p>	<p>تاریخ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ارائه وینار بازی و شفا بخشی آن در مراقبت کودکان • ارائه وینار شناخت احساسات و کنترل احساسات در کودکان • پیشگیری از آسیب های جنسی

وظایف و انتظارات از دانشجو (منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است. وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس¹)

هر یک از دانشجویان یک محصول عملی شماره یک و یا یک محصول عملی شماره دو را در نهایت بایستی تحویل دهد.

محصول عملی یک: ماژول یک

ضروری است هر یک از دانشجویان یک مورد زیر را انتخاب و انجام دهد. لطفا برای جلوگیری از اورلب شدن تکالیف با نماینده کلاس هماهنگی لازم را انجام داده و انتخاب خودتان را به ایشان اعلام کنید. اسامی دانشجویان در هر انتخاب در نهایت توسط نماینده کلاس تحویل داده شود.

1- تدوین و طراحی آموزش مبتنی بر هنر یا بازی (ابزار سازی یا طراحی بازی)

فرآیند بازی را تعریف و طراحی کنید.

مثلا: نوشتن طرح برای یک پروسیجر درمانی(مثلا رگ گیری، بیوپسی مغز استخوان، ساکشن و .....). (تعداد .... نفر)

2- تدوین و طراحی آموزش مبتنی بر هنر به کودکان (آموزش پیشگیری از آسیب های اجتماعی و جنسی، مهارتهای زندگی، آموزش شناخت و کنترل احساسات)

1. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می توانند در همه انواع دوره های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

فرآیند آموزشی را تعریف و طراحی کنید. (تعداد .... نفر)
 2- تدوین و طراحی آموزش مبتنی بر هنر به کودکان (آموزش مهارتهای زندگی، آموزش شناخت و کنترل احساسات)
 فرآیند آموزشی را تعریف و طراحی کنید. (تعداد .... نفر)

3- تدوین و طراحی آموزش مبتنی بر هنر به کودکان (آموزش کودک کار و خانواده)
 فرآیند آموزشی را تعریف و طراحی کنید. (دو نفر)

تهیه گزارش کتبی بررسی اثر یا اجرای بازی مبتنی بر هنر طراحی شده یک کودک یا نوجوان (بهمراه خانواده) در شرایط مشکل و سلامت (به همراه مستندات، عکس و فیلم)
 در صورتیکه امکان ساخت کلیپ، یا همکاری در سایت دارید، از امتیاز ویژه برخوردار خواهید شد.

شما می توانید برای انجام تکالیف در مراکز مختلف مانند مدرسه کودک کار، یا درمانگاه سلامت روان، بخش های مختلف مرکز طبی حضور یابید، در صورت نیاز به حضور در هر یک از قسمت ها هماهنگی انجام خواهد شد.
 دانشجویان عزیز در صورتیکه با مراکز و انجمن های مرتبط با اختلالات روانی مانند اوتیسم، بیش فعالی و ... هماهنگی لازم را بعمل آورید، امکان حضور در آن قسمت ها نیز میسر و عالی خواهد بود.

محصول عملی نو: مازول دوم تا چهارم
 معرفی بیمار و غربالگری پرسش نامه
 مصاحبه والدین- شناسایی کودک
 تعامل و ارتباط با گروه

تهیه گزارش کتبی بررسی یک کودک یا نوجوان به همراه خانواده در شرایط مشکل و سلامت (به همراه مستندات، عکس و فیلم) (یک نفر)

تهیه گزارش کتبی بررسی یک کودک یا نوجوان به همراه خانواده در شرایط مشکل و سلامت (به همراه مستندات، عکس و فیلم)
 اختلالات اوتیسم- بیش فعالی و اختلال توجه (دو نفر)
 در صورت نیاز به حضور در مدرسه کودک کار یا درمانگاه سلامت روان مرکز طبی هماهنگی انجام خواهد شد.

تهیه گزارش کتبی بررسی یک کودک یا نوجوان به همراه خانواده در شرایط مشکل و سلامت (به همراه مستندات، عکس و فیلم)
 اختلالات اضطرابی و سواسی (تیک)
 اختلالات خلقی (افسردگی و دوقطبی) (دو نفر)
 در صورت نیاز به حضور در مدرسه کودک کار یا درمانگاه سلامت روان مرکز طبی هماهنگی انجام خواهد شد.

دانشجویان عزیز توجه کنید که موارد کمرنگ مربوط به این ترم نمی باشد.

روش ارزیابی دانشجو:

- ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)^۱
- ذکر روش ارزیابی دانشجو
- ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو

جلسه	آمدگی قبلی	فعالیت ها	هماهنگ کننده	مواد تهیه شده	امتیاز

۱. در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

20%	ارائه گزارش کاغذی	خانم جیم دانشجو	ماژول اول: ارائه گزارش فعالیت دوم یک ساعت/ارائه فعالیت سوم و بحث و تبادل نظر 30 دقیقه/	مشاهده اتاقهای بازی بخش/ مصاحبه با مادران و پرستاران در مورد بازی کودک	1
20%	تهیه فیلم/ ارائه پورت فولیو	خانم ز دانشجو	ماژول دو: ارائه کیس فعالیت سوم و چهارم و بحث و تبادل نظر هر کدام نیم ساعت	تهیه سناریو یا فیلم برای قسمت نمایشی فعالیت دو	2
20%	گزارش فعالیت سوم/ ارائه برنامه آموزشی فعالیت چهارم/	خانم خ دانشجو	ماژول سوم: ارائه گزارش مشاهدات فعالیت سوم و بحث و تبادل نظر نیم ساعت/ ارائه کیس فعالیت پنجم و بحث و تبادل نظر نیم ساعت/ انجام فعالیت چهارم و تهیه یک برنامه برای کودک دچار اضطراب جدایی در کلاس 45 دقیقه	تهیه پاور فعالیت اول/مشاهده بالینی فعالیت سوم/	3
10%	پوستر دارویی فعالیت سوم/ مقاله اعتیاد فعالیت چهارم	خانم الف دانشجو	ماژول چهارم: بحث گروهی فعالیت اول یک ساعت/ تهیه پوستر داروهای مصرفی در کلاس مربوط به فعالیت دوم یک ساعت	مطالعه موارد فعالیت اول/ تهیه لیست دارویی فعالیت دوم	4
20%	کتابچه .... / فیلم ..... مثلا اوتیسم/ گزارش انجمن های حیطه سلامت روان: مثلا.....	خانم ف دانشجو	ماژول یک: تهیه کتابچه آموزشی مباحث ارائه شده / نمایش فیلم مربوطه مثلا آموزش جنسی، اوتیسم و .... بحثدر مورد آن / ارائه گزارش مثلا حضور در انجمن اوتیسم	مطالب علمی و تدارک فیلم آموزشی اوتیسم/ مشاهده و بررسی انجمن اوتیسم و امکانات آن	5
10%	فیلم آموزشی/ ارائه کتبی مطالب به استاد مربوطه	خانم یا آقای .... دانشجو	ارائه یک فیلم آموزشی در مورد سوء رفتار جنسی با کودکان	ایجاد گروه واتس آپ / تهیه فیلم	6

✓ ارزیابی تکوینی (سازنده): ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجو به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف آرایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجو صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجو تأثیرگذار باشد و یا به منظور

تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود. نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند کاربردهای کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ **ارزیابی تراکمی (پایانی)**^۱: ارزیابی دانشجو در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «جورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی‌های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و .... آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر OSCE²، OSLE³ و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار^۴ با استفاده از ابزارهایی نظیر DOPS^۵، لاگ‌بوک^۶، کارپوشه (پورت فولیو)^۷، ارزیابی 360 درجه^۸ و .... باشد.

منابع: منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

- **♣ Synopsis of psychiatry:Kaplan & sadock.(Last Edition). Lippincott Williams and Williams and Wilkins wolters health**
- **Hockenberry MJ, Wilson D. Wong's nursing care of infants and children. (Last Edtion), Philadelphia, St. Louis, Mosby, Elsevier.**
- **Wong's D.L. Essential of Pediatric Nursing. (Last Edtion), Philadelphia: Mosby, Elsevier.**
- **Jams SR, Ashwill JW, Droski SC. Nursing care of children principle and practice.(Last Edtion)**

ب) مقالات:

انجمن پرستاران اطفال

www.pedsnurses.org

1. Summative Evaluation
2. Objective Structured Clinical Examination
3. Objective Structured Laboratory Examination
4. Workplace Based Assessment

5. مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی Direct Observation of Procedural Skills: روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت‌های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می‌گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می‌شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می‌شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

6. Logbook
7. Portfolio
8. Multi Source Feedback (MSF)

Pediatrics <http://www.medscape.com/pediatrics>

کتاب و مقالات معتبر و به روز مرتبط با سلامت روانی و اختلالات روانی، نوجوانان

ج) محتوای الکترونیکی:

<http://www.agesandstages.com/screening/nursefamily.html>

<http://www.stchristophershospital.com/children-health-information/growth-anddevelopment>

انجمن حمایت از حقوق کودکان – دفتر امور آسیب های اجتماعی – وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

<http://asibha.mcls.gov.ir/fa/ghorop/stieetchildren/manabe/anjomnlow>

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

1 - Hockenberry MJ, Wilson D. Wong's nursing care of infants and children; philadelphia: Mosby, Elsevier, (last edition)

2 - Wong's DL. Essentials of pediatric Nursing; philadelphia: Mosby, Elsevier, (last edition)

3 – JamesSR, Ashwill JW, Droski SC. Nursing care of children principle and practice; ; Philadelphia; W.B. Saunders, (last edition)

Pediatrics Web Sites

<http://pediatrics.bellaonline.com/Site.asp>

<http://www.medscape.com/pediatrics>

<http://www.pediatriconcall.com/>

http://www.pedsedu.com/research_home.htm National Capital Area Pediatrics Research

Website http://www.aps-spr.org/Student_Research/Info.htm

موفق و موید باشید.
خدیجه زارعی
هیات علمی گروه کودکان و ویژه نوزادان